

Charakteristika knihovny Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Bohatý zdroj zajímavých a vzácných literárních pramenů z celého světa

„....je nutné konstatovat, že v literárním materiálu nejen nejnovějším, ale i starém a velmi starém je uloženo tolik zkušeností, že by v mnohém byla práce provozu ulehčena. Před desítkami let již lesníky tížily takové problémy, jako je zalesňování kalamitních holin, zalesňování vysokohorských poloh, před desítkami let se již diskutovalo o hloučkové síji i praktickém uspořádání školek, o sběru i stratifikaci lesních semen. Neznamená to ovšem, že se v lesnictví za posledních několik desítek let nijak neprojevil všeobecný pokrok vědy a techniky, ale znamená to, že mnohé zkušenosti, uložené v starším literárním materiálu, nebyly ještě dostatečně využity a přezkoušeny, že mnohé měly platnost jen časově a místně omezenou anebo že z různých důvodů zapadly v zapomnění.

Literární znalosti nelze podceňovat. Neplatí vždy výtky provozních zaměstnanců, že lesnická literatura přináší pouze vědecké a teoretické poznatky, s kterými si praxe neví rady a které dobře neumí využít. Vždyť mnoho zkušeností je získáno praktiky, psáno praktiky i praktiky vyzkoušeno. Výtky, že odborný tisk lesnický je příliš „odborný“ a příliš vědecký, zpravidla jen mají omlouvat neznalost a pohodlnost...“

Ing. Jaroslav Hofman: Využití lesnické dokumentace pro potřeby provozu, Zprávy VÚLH, ročník 1., č. 6, Výzkumný ústav lesního hospodářství Zbraslav – Strnady, Praha 1955

Základním kamenem knihovny je rozsáhlý fond periodik

Vědecká knihovna VÚLHM je jedinou specializovanou knihovnou pro oblast lesního hospodářství a myslivosti v České republice.

Knihovna je průběžně budována od poloviny minulého století, kdy vznikl samostatný Výzkumný ústav lesního hospodářství ve Zbraslavi – Strnadech. V té době byl kladen důraz především na shromažďování odborných časopisů z celého světa. Z nich byly zpracovány abstrakty, uzpůsobené tomu, aby se mohly rychle a pohodlně třídit a ukládat. Pro příklad Studijní oddělení v roce 1955 zpracovávalo abstrakty celkem z 220 odborných časopisů, z nichž cca 75 bylo domácích, 30 sovětských, 30 ze států lidově demokratických a 85 ze států ostatních.

Na odborných časopisech z celého světa specializovaná lesnická knihovna doslova stojí i dnes. V jejím inventáři lze najít stovky svazků nejrůznějších periodik. Časopisy (a to i staré ročníky např. z 50. let minulého století) jsou mezi odbornou veřejností velmi žádané. Knihovna poskytuje jak prezenční a absenční výpůjčky, tak na požádání rozesílá kopie článků. V současné době odebírá odborná lesnická knihovna 81 periodik, a to formou nákupu, výměnou nebo darem. Knihovna má také přístup do on-line verzí některých časopisů, a to jak českých, tak zahraničních.

Knihovna VÚLHM obhospodařuje a průběžně aktualizuje knižní fond přesahující 65 tisíc domácích i zahraničních publikací s lesnickou a mysliveckou tematikou (knižní fond je deponován na dvou pracovištích – ve Strnadech a na VS Opočno). Plní standardní knihovnické činnosti (akvizice, katalogizace, půjčování knih a časopisů, meziknihovní výpůjční služba, mezinárodní výměna publikací, dokumentace a archivace publikací a závěrečných zpráv).

V roce 2015 bylo zpracováno a uloženo do on-line katalogu knihovny 2443 výpisků článků z odborných lesnických a mysliveckých časopisů vydávaných v České a Slovenské republice; bylo vyřízeno celkem 611 dotazů k nalezení relevantních zdrojů z oboru lesního hospodářství a myslivosti, zpracováno pět rešerší odborných témat zadaných vlastníky lesů. Vyřízeno bylo 1198 výpůjček českých i cizojazyčných knih, brožur a odborných lesnických a mysliveckých časopisů.

Do fondu knihovny bylo získáno a zatalogizováno 146 odborných publikací, 533 titulů odborných časopisů s lesnickou a mysliveckou tematikou. Knihovnický systém Clavius obsahuje 1425 nových záznamů (seriály, knihy, brožury). Do elektronického Souborného katalogu České republiky (Caslin), který spravuje Národní knihovna ČR, bylo uloženo 1038 nových záznamů. Zatalogizováno a uloženo bylo 24 cestovních zpráv.

V roce 2015 pracovníci LIC provedli revizi fondu časopisů ve skladu knihovny VÚLHM. Cílem revize, kterou ukládá knihovní zákon, bylo zjistit skutečný stav porovnat ho se stavem v lístkovém katalogu. Nyní jsou v on-line katalogu knihovny v sekci časopisy k dohledání veškeré tituly, které byly během revize zkontrolovány. Jedná se celkem o 1203 tituly z celého světa a zároveň 14 349 ročníků (svazků). Vyřazeny byly exempláře 16 titulů (většinou z důvodu duplicity nebo poškození). Zároveň bylo 724 revidovaných titulů zapsáno do Souborného katalogu České republiky, spravovaného Národní knihovnou.

Pro zajímavost:

Nejdelší ucelenou řadou je **Schweizerische zeitschrift für das forstwesen** – od roku 1897 do roku 2014 nebyl vynechán jediný ročník! Nejstarší exemplář tohoto časopisu je z roku 1876. Celkově vlastní knihovna VÚLHM **136 ročníků** tohoto titulu. Nejstarším časopisem ve fondu je **Forstliche Blatter für Wurtemberg** (ve fondu roky 1828 – 1831). Následuje **Allgemeine Forst- und Jagdzeitung** (od r. 1837. Ačkoliv řada ročníků je přerušovaná, ve fondu máme **149 ročníků** tohoto časopisu.) Od roku 1956 odebírá naše knihovna tento časopis nepřetržitě.

Poslání knihovny

Mezi hlavní úkoly vědecké knihovny VÚLHM patří rozšiřování a uchování bohatého knižního i časopiseckého fondu dalším generacím a poskytování komplexních knihovnicko – informačních služeb.

Některé publikace nelze najít v žádné jiné knihovně v České republice. Knihovna disponuje fondem od starých tisků z 18. století přes meziválečnou literaturu až po nejnovější monografie, DVD nosiče a elektronické databáze. Nejstarší knihy se týkají myslivosti a lovectví, (např. kniha z roku 1746: *Jägerpractica oder der wohlgeübte und erfahrene Jäger* od Heinricha Wilhelma Döbelse) nebo lesnictví, dřevařství, semenářství (Johann Gottlieb Beckmann: *Gegründete Versuche und Erfahrungen von der zu unsern Zeiten Höchst nöthigen Holzsaat, zum allgemeinen Besten*, Chemnitz, 1758).

Posláním knihovny je poskytovat knihovnické a informační služby širokému spektru uživatelů, zejména odborné veřejnosti, lesním hospodářům, lesnickým organizacím, vědeckým pracovníkům, ale i studentům nebo milovníkům přírody. Nabízet plnohodnotné informační zázemí jak v podobě rozsáhlého literárního fondu, tak elektronických informačních zdrojů, které slouží např. pro zpracovávání rešerší (bibliografických a článkových databází, např. Springer, Web of Science, CABI, OECD, Pro Quest). Svou činností přispívá k přenosu informací pro vědu a výzkum.

Knihovna je tematicky zaměřena na lesnictví, lesní hospodářství, myslivost, ochranu lesa, ekologii, entomologii, vodní hospodářství nebo pedologii. Disponuje také širokým fondem naučných a jazykových slovníků a vysokoškolských učebnic. Nezanedbatelný je také průběžně budovaný fond výzkumných (dílčích i závěrečných) zpráv, který je významným informačním zdrojem především pro vědecké pracovníky, ale i pro vysokoškolské studenty.

Fond je průběžně katalogizován v knihovnické databázi Clavius (vedle katalogizace nových přírůstků probíhá průběžně i zpracování retro fondu). Dále je fond průběžně ukládán do Souborného katalogu ČR, a tím se dostává do povědomí široké veřejnosti.

Díky spolupráci s tuzemskými i zahraničními institucemi podobného zaměření získává knihovna důležité zdroje informací. Jde většinou o periodika, která knihovna získává buď výměnou, nebo darem.

Řadu časopisů i knih knihovna nakupuje, a to zejména na základě poptávky ze strany čtenářů.

Knihovna je především službou pro odbornou i laickou veřejnost. Její aktivity jsou propojené s dalšími činnostmi Lesnického informačního centra.

Marta Čížková, DiS.